

تعداد صفحات: ۹
تاریخ برگزاری: ۱۰/آبان/۱۳۹۷
شماره جلسه: ۳۰

صورتجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تأمین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

دستور کار جلسه:

✓ چشم انداز هزینه تأمین مالی

سی امین جلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تأمین مالی اتاق بازرگانی خراسان رضوی با محوریت «چشم انداز هزینه تأمین مالی» با حضور اعضای اصلی کمیسیون و سایر مدعوین روز پنجشنبه ۹۷/۰۸/۱۰ ساعت ۷:۳۰ صبح در محل ساختمان شماره دو اتاق بازرگانی برگزار شد. در ابتدای جلسه جناب آقای مهندس باقری رئیس محترم کمیسیون سرمایه گذاری و تأمین مالی ضمن خوش آمدگویی به مهمانان، موضوع جلسه امروز را یکی از دغدغه های مهم حال حاضر اقتصاد کشور عنوان کردند و فرمودند: در حال حاضر ما در استان مشکل کمبود منابع نداریم و بانکها مایلند تسهیلات را در اختیار متقاضی وام قرار دهند اما آنچه موجب نگرانی است، تمایل بانکها به ارائه تسهیلات به بخش غیر مولد به جای مولد است. بدین صورت است که نرخ بهره ۱۸ درصد برای بخش مولد توجیه اقتصادی ندارد حال آنکه بخش غیر مولد با این نرخ نیز سود مطلوب خود را به دست می آورد. لذا این منابع کافی در بخش نامولد چرخش داشته و اثرگذاری نامطلوب خود بر کل اقتصاد را نیز بر جای می گذارد. در همین راستا کمیته ای تخصصی در کمیسیون سرمایه گذاری شکل گرفته است تا راهکارهای مورد نیاز در خصوص نحوه تخصیص منابع بانکی به بخش مولد و بخش صنعت بررسی شود. آنچه امروز مورد نیاز بخش صنعت است، تأمین سرمایه در گردش و نیازهای سرمایه گذاری واحدها است و بانکها نیازمند ساماندهی مطلوب و هوشمندانه در این زمینه هستند.

سپس سرکار خانم مهندس بصیری دبیر محترم کمیسیون سرمایه گذاری و تأمین مالی اتاق بازرگانی فرمودند: در بیست و نهمین جلسه کمیسیون سرمایه گذاری به بحث پیرامون چشم انداز قیمت تمام شده پول برای فعالان اقتصادی و یا به عبارت دیگر نرخ بهره می پردازیم. ایشان با اشاره به اینکه این کمیسیون فعالیت خود را در دو سرفصل سرمایه گذاری و تأمین مالی و در سه حوزه اختصاصی مزیت های سرمایه گذاری، فضای سرمایه گذاری و بازار پول و سرمایه برنامه ریزی کرده است خاطر نشان کردند: در همین راستا مسیرهای زیادی را طی کردیم و در این میان در برخی از مباحث به نتایج خوبی دست یافتیم و در برخی از موارد نیاز داریم که راه های بیشتری را طی کنیم و امیدواریم در مسیر پیش رو به دستاوردهای مورد نظر و مطلوبی دست یابیم. ایشان در ادامه فرمودند: سرمایه گذاری به عنوان یک مبحث زیرساختی و زیربنایی در حوزه اقتصادی، توسعه ای، اجتماعی و حتی امنیتی، از بدنه جوانی در استان برخوردار است و به تبع آن در بخش خصوصی نیز پرداختن به آن به عنوان یک شاکله مستقل و تخصصی از قدمت بالایی برخوردار نیست. برای اینکه بتوانیم در این راستا به شکل همگرا و منسجم حرکت کنیم و به مطالبه گری برسیم، نیازمند همدلی، هم اندیشی و حضور مؤثر تمامی تشکلهای و سازمانهای اجرایی که می توانند خاستگاه این مهم باشند هستیم.

ایشان در خصوص دستور جلسه این نشست نیز عنوان کردند: دستور جلسه امروز بررسی نهادهایی است که براساس آنها قیمت تمام شده پول در بازار پول قابل پیش بینی می شود. این مسئله دو شاخص را مشخص خواهد کرد؛ در تعیین مزیت های سرمایه گذاری ما باید

صورتجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۹

تاریخ برگزاری: ۱۰/آبان/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۰

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

پروژه‌هایی را تعریف کنیم که با توجه به قیمت تمام شده پول، سودآوری مطلوبی داشته باشد و از طرفی دیگر باید بتوانیم اثرگذار باشیم و منابع مالی و سوبسیدهای تخصیصی را به سمت و سوی مثبت سوق دهیم که در نهایت چرخه اقتصادی بتواند به فعالیت خود ادامه دهد و فعال اقتصادی این امکان را داشته باشد که از پول با هزینه کمتر برخوردار شود و همچنین بازار پول نیز بتواند به هزینه‌های خود در تأمین مالی سامان دهد.

در ادامه جلسه جناب آقای دکتر غلامپور مدیر محترم تحقیقات و سرپرست منطقه شرق شرکت تأمین سرمایه نوین، گزارشی با عنوان «چشم انداز نرخ سود در اقتصاد ایران» ارائه دادند. ایشان در این گزارش اظهار کردند: اقتصاد ایران در طول یک دهه گذشته تا حدودی با بی‌ثباتی همراه بوده است. انواعی از مشکلات اقتصاد کلان به شکل بیماری هلندی، شکل گرفتن حباب‌های مکرر در بازار دارایی‌ها، رکود تورمی، بی‌ثباتی مالی و بحران بانکی و در برخی سال‌ها تورم افسارگسیخته را تجربه کرده و همچنان درگیر پیامدهای زیانبار آنها است. ایشان با بیان اینکه دلایل بروز شرایط کنونی به چندین عامل بستگی داشته، عنوان کردند: این عوامل عبارتند از انباشت مشکلات مرتبط با ناترازی کل اقتصاد که همگی خود را به شکل فشار بر منابع بانکی بروز داده است، تأسیس و گسترش بانکداری با مجوز و بدون مجوز غیر دولتی در غیاب نظارت مناسب، بیماری هلندی به ویژه از میانه دهه ۱۳۸۰ که علاوه بر آثار مخرب بر اقتصاد کلان شکل‌گیری و تشدید ناترازی نظام بانکی را موجب شده است. تحریم‌های خارجی که سبب شده در دهه گذشته، پنج سال آن، با رکود همراه باشد و مجدداً به سمت رکود تغییر مسیر دهد و سیاست پولی دارای اشتباه برای تک‌رقمی کردن تورم که در شرایط وجود تنگنای اعتباری و نشانه‌های بی‌ثباتی مالی و از طریق اتکا به کنترل پایه پولی اتخاذ شد. اگرچه که نفس کنترل تورم خود امری ضروری بوده است.

ایشان در ادامه فرمودند: در طول سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶، وجود تنگناهای اعتباری و دارایی منجمد در ترازنامه سیستم بانکی ضمن تداوم رشد بالای نقدینگی، موقتاً به پایین بودن تورم و بالا بودن نرخ سود اسمی و حقیقی منجر گردید. این موضوع ضمن آنکه نکته اصلی در تمایز دوره ذکر شده با سایر دوره‌های تاریخی نرخ رشد بالای نقدینگی است، در شکل دادن به تلاطم‌های اقتصاد کلان نیمه دوم سال ۱۳۹۶ و شش ماهه اول سال ۱۳۹۷ نقش کلیدی داشته است. ایشان با اشاره به دلایل ناتوانی نظام بانکی برای مدیریت مؤثر نرخ سود تصریح کردند: گرچه بالا بودن نرخ سود بالا در سال‌های گذشته وسیله‌ای برای جذب سپرده و غیرسیال کردن سپرده‌ها از سوی بانک‌ها و موسسات اعتباری بوده و در ماه‌های اخیر نشانه‌هایی از غیر سیال شدن نقدینگی پدیدار شده است اما همچنان انگیزه مذکور به دلیل تداوم مشکلات نظام بانکی وجود دارد که عاملی برای نرخ بهره بالا و حتی افزایش آن است و با افزایش نرخ تورم و ریسک و عدم اطمینان اقتصاد کلان حتی فشار برای افزایش نرخ بهره تشدید شده است. در آن صورت، احتمال اصلی تداوم بالا بودن نرخ بهره اسمی و افزایش آن همراه با کاهش شدید نرخ سود حقیقی می‌باشد.

ایشان در خصوص رشد اقتصادی و نرخ سود نیز اظهار کردند: با توجه به اینکه نرخ سود اسمی مجموع نرخ سود حقیقی و نرخ تورم انتظاری است، لذا وضعیت رشد اقتصادی برای تعیین نرخ سود با اهمیت می‌باشد. بالاتر بودن نرخ رشد اقتصادی به معنای بالاتر بودن بازدهی حقیقی سرمایه و لذا بالاتر بودن نرخ سود حقیقی است. داده‌های اقتصاد ایران برای دو دهه اخیر که تصویر بهتری از ساختار

صورتجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۹

تاریخ برگزاری: ۱۰/آبان/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۰

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

اقتصاد ایران فراهم می‌کند، حکایت از رشد ۳/۶ درصدی دارد و برای دو سال پیش رو نیز چشم‌انداز نرخ رشد بسیار پایین و منفی است و لذا از این ناحیه فشاری برای افزایش نرخ سود وجود ندارد. ایشان با اشاره به نرخ تورم و نرخ سود اظهار کردند: داده‌های چهار دهه اخیر ایران نشان می‌دهد که متوسط نرخ تورم در این دوران ۱۷/۱۷ درصد بوده است و در طول یک سال و نیم پیش رو نه تنها بر اساس این متوسط انتظار تورم بالاتر وجود دارد بلکه به دلیل تحریم‌ها و تخلیه تورم نهفته و انباشته رشدهای بالای نقدینگی سال‌های گذشته، انتظار تشدید تورم را داریم که به معنی فشار قابل توجه بر نرخ سود اسمی است.

ایشان در ادامه خاطرنشان کردند: در طول ۵ سال گذشته ناترازی نظام بانکی نقشی اساسی در بالا بودن نرخ سود داشته است. تحولات یک سال اخیر سبب سیال شدن شدید نقدینگی و به همین دلیل اضافه برداشت شدید بانک‌ها و به ویژه بانک‌های غیردولتی شده است. بر اساس گزارش‌های بانک مرکزی، در پنج ماهه اخیر رشد سالانه حجم پول به ۳۹/۷ درصد رسیده است که این میزان منجر به رشد و سیال شدن بخشی از ۱۶۰۰ هزار میلیارد تومان در سیستم اقتصادی ایران شده است. این بدین معناست که ناترازی اشاره شده و در کنار افزایش نیاز اعتباری اقتصاد همچنان فشار بر نرخ سود را حفظ کرده و تشدید می‌کند. ایشان در خصوص بودجه دولت و نرخ سود نیز تصریح کردند: در طول سال‌های اخیر بودجه دولت به صورت مستقیم و غیر مستقیم نقش بارزی در افزایش نرخ سود داشته است. بر اساس گزارش بودجه دولت در مرداد ماه سال جاری کسری عملیاتی بودجه به ۶۶ هزار میلیارد تومان رسیده و با لحاظ فروش نفت نیز کسری بودجه دولت ۳۷ هزار میلیارد تومان خواهد بود و ممکن است میزان کسری بودجه دولت تا پایان سال جاری به ۱۰۰ هزار میلیارد تومان برسد که بر نرخ سود تأثیرگذار خواهد بود. در واقع بخش قابل توجهی از مشکلات نظام بانکی نیز از بودجه دولت و وضعیت مالی دولت سرچشمه گرفته که هم به شکل استفاده مستقیم از منابع بانکی، هم به شکل عدم ایفای تعهدات و انتقال آن به منابع بانکی و هم به شکل انتشار اوراق بدهی به افزایش نرخ سود دامن زده است.

آقای دکتر غلامپور در جمع‌بندی بحث فرمودند: اقتصاد ایران در طول یک سال و نیم پیش رو از ناحیه نرخ تورم انتظاری، نرخ ارز، وضعیت بخش پولی و بودجه دولت فشار بر روی نرخ سود را حفظ می‌کند. از ناحیه رشد اقتصادی فشار بر روی نرخ سود وجود ندارد؛ اگرچه بروز شوک هزینه‌ای و افزایش نیاز سرمایه در گردش با وجود منفی شدن نرخ اقتصادی هم فشار بر نرخ سود را حفظ می‌کند. تنها امکانی که برای جلوگیری از افزایش نرخ سود می‌توان تصور کرد، تغییر رویه در سیاست‌گذاری پولی بوده که در غیاب آن احتمال افزایش محسوس نرخ سود بسیار بالاست. بدین ترتیب با توجه به اینکه در میانگین بلندمدت تورم حدود ۱۷ درصد بوده و اگر حداقل دو تا سه درصد را به عنوان صرف ریسک در نظر بگیریم و نگاهی به روند تاریخی نرخ بهره در سال‌های با تورم بالا داشته باشیم، نرخ بهره به حدود ۲۰ درصد خواهد رسید و کمتر از این میزان نیز نخواهد بود. بهر حال در صورتی که بانک مرکزی بتواند بازار بین بانکی را به صورت مطلوب کنترل کند، نرخ سود حدود ۲۰ تا ۲۲ درصد در سال جاری و سال آینده پیش بینی می‌شود.

در بخش دیگری از این نشست، جناب آقای دکتر ملک‌الساداتی، عضو محترم هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد، گزارشی با موضوع «تحلیل آینده روابط مالی و تجاری ایران پس از خروج آمریکا از برجام» را ارائه دادند. ایشان فرمودند: به دنبال خروج آمریکا از برجام در

صور تجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۹

تاریخ برگزاری: ۱۰/آبان/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۰

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

تاریخ ۸ می ۲۰۱۸، سؤال اصلی در محافل سیاست‌گذاری داخلی و خارج کشور این است که آیا آسیب تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا پس از خروج از برجام بر اقتصاد ایران می‌تواند به اندازه تحریم‌های پیش‌برجام به ویژه در سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ باشد که در آن جامعه جهانی بر سر اعمال فشار بر ایران نسبتاً متحد بود؟ ایشان با اشاره به وضعیت تحریم‌ها پس از برجام عنوان کردند: به طور کلی تحریم‌های ایران به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ اول تحریم‌هایی که پس از برجام لغو شدند که شامل تحریم‌های سازمان ملل متحد، تحریم‌های چندجانبه و تحریم‌های ثانویه آمریکا در بخش اقتصادی غیر نظامی (تحریم‌های وضع شده بر شرکت‌های خارجی که با ایران تجارت می‌کنند) می‌باشند. تحریم‌هایی که پس از برجام لغو نشده‌اند شامل ممنوعیت کلی بر تجارت آمریکا با ایران، تحریم‌های ثانویه آمریکا در خصوص حمایت ایران از دولت‌ها و احزاب مسلح منطقه، نقض حقوق بشر و تلاش ایران برای دستیابی به موشک و امکانات سلاح‌های پیشرفته است. همه تحریم‌های ثانویه آمریکا که به موجب توافق برجام معلق شده بودند، حداکثر بعد از یک دوره ۱۸۰ روزه تا ۴ نوامبر ۲۰۱۸ (معادل ۱۳ آبان ۱۳۹۷) دوباره از سر گرفته خواهند شد. همچنین برخی از آن‌ها به جز تحریم‌های مربوط به معاملات بانکی یا بخش انرژی با گذشت یک دوره ۹۰ روزه عملاً از ۶ آگوست (معادل ۱۵ مرداد ۱۳۹۷) به اجرا گذاشته شده‌اند.

ایشان با طرح سؤالی که این تحریم‌ها چه تأثیری می‌تواند داشته باشد، بیان کردند: برای آنکه بتوانیم به این سوال پاسخ دهیم باید وضعیت فروش نفت ایران و آینده روابط ایران با شرکای تجاری و کشورهای منطقه را بررسی کنیم. در این خصوص می‌توان به گزارش ۷ آگوست CRS، گزارش ۲۶ سپتامبر CRS و برآورد بلومبرگ بر اساس ردیابی تانکرها توجه کرد. ایشان تصریح کردند: CRS گزارش مرکز پژوهش‌های کنگره آمریکا است که به صورت مستمر و ماهیانه وضعیت اقتصاد ایران را پیگیری کرده و برآورد می‌کند که در آینده چه اتفاقی خواهد افتاد. براساس این گزارش، پیش از تحریم‌ها یعنی قبل از سال ۲۰۱۱ بیش از ۲/۵ میلیون بشکه نفت در روز به فروش می‌رسید. اما در اوج تحریم‌ها و با آغاز مذاکرات، فروش نفت ایران به یک میلیون و ۵۷ هزار بشکه در روز رسیده بود. در اردیبهشت سال جاری نیز، پیش از اعلام ترامپ برای خروج آمریکا از برجام، ۲/۴۷ میلیون بشکه نفت در روز به فروش می‌رسید. در نتیجه در دوره گذشته تحریم‌ها، این محدودیت‌ها اثرگذار بودند و همچنین برجام در بازگرداندن ما به بازار نفت مؤثر واقع شده بود.

آقای دکتر ملک‌الساداتی با اشاره به روابط ایران با شرکای تجاری خود اظهار کردند: برخلاف دور قبلی تحریم‌ها، اتحادیه اروپا با تحریم‌های جدید همراهی نکرده است. البته «قانون مسدود کردن» که در تاریخ ۶ آگوست ۲۰۱۸ برای حمایت از شرکت‌های اتحادیه اروپا در مقابل تحریم‌های آمریکا تصویب نمود چندان مؤثر واقع نشد. علاوه بر این تلاشی از سوی شرکت‌های اروپایی برای دریافت معافیت از آمریکا انجام گرفت که آن هم چندان مؤثر نبود و در نتیجه حدود ۱۰۰ شرکت اروپایی از ایران خارج شدند که شامل شرکت‌های خودروساز، شرکت‌های بخش انرژی، پالایشگاه‌های نفتی اروپایی، شرکت‌های حمل‌ونقل و بانک‌های آلمان، اتریش و فرانسه هستند. ایشان در خصوص کانال مالی SPV پیشنهادی اروپا فرمودند: این حساب یک حساب مخصوص نزد یک یا چند بانک مرکزی اروپایی است که درآمدهای ایران در آن به صورت متمرکز نگهداری می‌شود. طبق اظهار نظر وزیر امور خارجه ایران تاکنون ۷ بانک مرکزی توافق کردند که راهکار ویژه مالی برای ارتباط با ایران ایجاد کنند. بنا به گفته مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، این سازوکار تنها به

تعداد صفحات: ۹
تاریخ برگزاری: ۱۰/آبان/۱۳۹۷
شماره جلسه: ۳۰

صورتجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع: ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

اروپا محدود نمی‌شود و سایر کشورها و شرکتهایی که با ایران تعامل مالی دارند نیز می‌توانند پول را به این حساب واریز کرده و هزینه‌های صادراتی را نیز از این حساب برداشت کنند. ایشان همچنین با اشاره به ارزیابی بسته پیشنهادی اروپا تصریح کردند: در خصوص کانال مالی نمی‌توان انتظار داشت این سازوکار، زمینه بازگشت شرکت‌های اروپایی به کشور را فراهم کند. این سازوکار مالی در صورت اجرایی شدن تنها می‌تواند زمینه را برای مبادلات تجاری با شرکت‌های متوسط و کوچک اروپایی فراهم کند و محدودیت بیشتری در مقایسه با سوآپ ارزی (Currency Swap) دارد. همچنین در خصوص تداوم خرید نفت نیز اروپا ضمانت اجرایی تداوم این بحث را نداده است.

ایشان با اشاره به نقش تعیین‌کننده چین به عنوان بزرگترین مشتری نفت ایران در موفقیت اعمال تحریم‌ها بیان کردند: عموم کارشناسان انرژی اعتقاد دارند احتمال کاهش خرید چین از ایران پایین است، حتی گمانه‌زنی‌هایی مبنی بر افزایش خرید نفت از ایران به دلیل اعمال تخفیف وجود دارد. جایگزین شدن شرکت‌های چینی در بعضی سرمایه‌گذاری‌های بخش انرژی ایران به جای شرکت‌های اروپایی، امکان تسویه تراز تجاری با ایران توسط کالا و خدمات به جای ارز و خاطره دوره قبلی تحریم‌ها از عواملی است که می‌تواند احتمال افزایش خرید چین را بالا ببرد. ایشان در رابطه با ایران با هند نیز خاطرنشان کردند: نباید از دیپلماسی فعالانه ایالات متحده برای کاهش واردات نفت هند از ایران بی‌توجه بود. البته آنچه احتمال تداوم خرید هند از ایران را بالا می‌برد، موضع همراهانه آمریکا نسبت به هند برخلاف چین، سرمایه‌گذاری هند در توسعه پالایشگاه‌ها و صنایع پتروشیمی، امکان تسویه تراز تجاری با ایران توسط کالا و یا خدمات به جای ارز، نیاز هندوستان به همراهی با ایران و دسترسی به مسیر ترانزیت کالا به افغانستان است.

آقای دکتر ملک الساداتی در خصوص چشم‌انداز روابط آتی ایران افزودند: چرخش معنادار در مبادلات تجاری و سرمایه‌گذاری ایران به سمت چین عمدتاً به شکل تهاتر (Barter)، افزایش مبادلات تجاری ایران با هند به صورت بارتر یا با رویه، ایجاد روابط ضعیف اقتصادی و تجاری با شرکت‌های کوچک و متوسط اروپایی، تضعیف روابط تجاری با کره و ژاپن، تقویت روابط تجاری ایران با ترکیه و حفظ روابط تجاری نسبتاً ضعیف با روسیه از مهمترین تحولات پیش روی ایران در مبادلات اقتصادی است. ایشان در خصوص راهکارهای پیش‌روی ایران نیز عنوان کردند: راهکارهای پیش رو شامل تداوم دیپلماسی بین‌المللی فعال ایران، استفاده از ابتکارات مالی و مدیریت در واردات کالا و خدمات در مبادلات احتمالی بارتر است.

(مستند کامل هر دو ارائه در فایل ضمیمه موجود است).

پس از پایان ارائه، جناب آقای دکتر صفای نیکو، معاون محترم سرپرستی بانک ملی خراسان رضوی، با بیان اینکه پول برای بانک یک کالاست و مانند هر کالای دیگر دارای یک عرضه و یک تقاضاست، اظهار کردند: قیمت پول برای بانک یک نرخ محسوب می‌شود. زمانی که بانک قیمت پول را افزایش دهد، موجب می‌شود که اکثر افراد پول خود را نزد بانک نگه دارند. بنابراین نرخ سود بانکی می‌تواند بالا رود و مبنایی برای جمع‌آوری پول باشد اما هدف بانک این نیست که تنها پول را جمع‌آوری کند بلکه پول برای بانک یک کالا بوده که

صورتجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۹

تاریخ برگزاری: ۱۰/آبان/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۰

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

باید آن را به فروش برساند اما در این نرخ بالا خریداری وجود ندارد. قیمت پول دارای یک نرخ است که باید تعادلی باشد یعنی باید به نرخ آن را خریداری کند که بتواند آن را نیز به فروش برساند. در حال حاضر در صنعت ما و فضای ریسک و نا اطمینانی موجود، نرخ ۱۸ درصد صرفه اقتصادی ندارد. یکی از ایرادات وارد بر سیستم بانکی در ایران این است که بانک وظیفه بازار سرمایه را برعهده گرفته است؛ یعنی بانک تبدیل به مقصدی برای پول‌های کشور شده و از طرفی دیگر نیز این پول را به فروش می‌رساند و این درحالیست که وظیفه بانک این است که واسطه وجوه باشد.

ایشان با تأکید بر اینکه در نظام بانکی سایر کشورها، نه تنها سودی پرداخت نمی‌شود بلکه از افراد کارمزد دریافت می‌کنند و زمانی که افراد پولی را نزد بانک نگهداری می‌کنند، باید پولی را نیز به بانک پرداخت کنند، خاطرنشان کردند: در واقع بانک باید کارمزد بین صفر تا ۴ درصدی دریافت کند و چیزی به نام خرید و فروش پول با نرخ ۱۵ الی ۱۸ درصد که به شکل اسمی انجام می‌شود، نباید وجود داشته باشد. اگر فرض کنیم که نظام بانکی ما تنها نقل و انتقال و دریافت کارمزد را انجام دهد، یک نرخ ۱۸ درصدی حذف خواهد شد و هزینه‌های واسطه‌گری در این میان کاهش پیدا خواهد کرد. در نتیجه بانک باید کارمزد محور باشد. ایشان با اشاره به حجم نقدینگی ۱۶۰۰ هزار میلیارد تومانی در اقتصاد ایران تأکید کردند: خود پولی که در شبکه بانکی وجود دارد، خلق نقدینگی انجام می‌دهد و با وجود نرخ سود ۲۰ درصدی، سالانه ۲۰ درصد بر حجم نقدینگی موجود افزوده می‌شود. از طرفی بانک با امهال مطالبات معوق، نقدینگی را به میزان بیشتری افزایش می‌دهد. روشن است که این خلق نقدینگی بدون انجام هیچ گونه کار مولدی صورت می‌گیرد.

در ادامه جناب آقای دکتر چشمی، عضو محترم هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد، اظهار کردند: در دنیا از سال ۲۰۰۰ به بعد بانک‌های مرکزی سعی بر این دارند که زیان اجتماعی را به حداقل برسانند؛ مهمترین زیان در جامعه نرخ سود بانکی است و بانک مرکزی به عنوان یک عامل اقتصادی مهم در بخش پولی تلاش می‌کند که نرخ بهره را به حداقل برساند. در واقع هر چه این میزان از صفر فاصله گیرد یعنی جامعه بیشتر زیان می‌بیند. برای به دست آوردن این نرخ آن را با دو زیان دیگر مرتبط می‌کنند که یکی از آنها انحراف تورم از تورم پیش‌بینی شده بوده و دیگری مسأله انحراف نرخ رشد از میانگین بلندمدت نرخ رشد است. اگر برای ایران نرخ سود را بر اساس انحرافات تورمی و پیش‌بینی نرخ رشد محاسبه کنیم، ضریبی که بدست می‌آید حدود ۱/۵ بوده و ضریب انحرافات رشد اقتصادی بین ۰/۵ تا یک است. بنابراین زمانی که ما تورم را پیش‌بینی می‌کنیم، باید تورم بالای ۳۰ درصد را بپذیریم. میانگین بلندمدت نرخ رشد اقتصادی ما نیز ۳ درصد بوده و بی‌ثباتی رشد اقتصادی می‌تواند ۵ درصد نرخ سود را افزایش دهد. بنابراین تورم در حدود ۴۵ درصد و نوسانات رشد اقتصادی نیز ۵ درصد نرخ بهره را افزایش می‌دهند و به این ترتیب اگر بانک مرکزی بخواهد ما را به سمت تعادل‌ها ببرد، نرخ سود بانکی باید بیش از ۵۰ درصد باشد.

جناب آقای عرشیان، سرپرست محترم معاونت اقتصادی اداره امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، اظهار کردند: در راستای اجرای تبصره ۵ بند و، حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان برای تهاتر بدهی اشخاص به بانک‌ها و طلب آنها از دولت پیش‌بینی شده است؛ این امر بدان معناست که بدهی دولت به بانک مرکزی ۱۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش پیدا خواهد کرد و خود این مسأله یکی از مسیرهای

تعداد صفحات: ۹
تاریخ برگزاری: ۱۳۹۷/آبان/۱۰
شماره جلسه: ۳۰

صورتجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

افزایش پایه پولی، حجم نقدینگی و تورم خواهد بود. همچنین رفتارهای ما منجر به افزایش حجم نقدینگی می شود. به عقیده من کاهش نرخ سود سپرده، سرعت گردش پول را افزایش می دهد. بنابراین با شرایط فعلی اقتصاد و وضعیت کسب و کارها، احتمالاً کاهش نرخ سود نیز به افزایش تورم منجر شود.

در ادامه جناب آقای اسحاق آبادی، مدیرعامل محترم صنایع پخت مشهد، با تأکید بر اینکه اقتصاد ما اقتصاد بیماری است، تصریح کردند: دو مسأله که اقتصاد ما را آزار می دهد و به آنها کمتر توجه شده راندمان و بهره‌وری است؛ متأسفانه راندمان کاری در ایران به شدت پایین است. یک تولیدکننده برای اینکه بتواند از تسهیلات بانکی استفاده کند مجبور است علاوه بر تأمین سرمایه برای محل اجرای طرح، املاک غیر منقولی را در داخل شهر داشته باشد تا در قبال دریافت تسهیلات نزد بانک وثیقه بگذارد که این امر بخشی از سرمایه را درگیر کرده و منجر به افزایش نقدینگی خواهد شد. همچنین واحدهای تولیدی ما باید اعتبارسنجی شوند و اگر این اعتبارسنجی بر اساس عملکرد مالیاتی انجام شود، به تدریج شفاف‌سازی در اقتصاد روی می دهد و واحدهای تولیدی جایگزین واسطه‌ها می شوند که در نهایت منجر به افزایش راندمان صنایع در اقتصاد کشور خواهد شد. از طرف دیگر بخش تولید در صورتی قادر به بازپرداخت به شبکه بانکی خواهد بود که بهره‌وری آن افزایش یابد. این امر مستلزم پیش‌شرط‌هایی است. برای مثال کارگران باید دارای شناسنامه کاری باشند به طوری که سوابق کاری آنها در آن ثبت شده باشد. همچنین کارگران بایستی براساس رضایت شغلی فعالیت کنند و قانون کار نیز به نحوی اصلاح شود که امکان استخدام نیروی پاره‌وقت با پوشش بیمه تأمین اجتماعی وجود داشته باشد. ضمن اینکه بایستی آموزش‌هایی که منجر به افزایش بهره‌وری می شود به نیروی کار داده شده و قراردادهای کاری نیز به سمت قراردادهای کارمزدی حرکت کند. اگر ما بتوانیم این مسائل را اجرایی کنیم، خود به خود سرمایه‌ها به سمت تولید سوق پیدا کرده و بسیاری از مشکلات حل خواهد شد.

جناب آقای دکتر استادی رئیس محترم انجمن همگن صنایع غذایی، با اشاره به وجود نقدینگی ۱۶۰۰ هزار میلیارد تومانی و افزایش سالانه آن با نرخ ۲۰ درصد عنوان کردند: آنچه باعث تورم و وضعیت نابسامان امروز اقتصاد کشور است وارد شدن بانک‌ها و موسسات اعتباری به بنگاه‌داری است. به این ترتیب تسهیلات غیر قابل برگشت شده و حتی اگر این تسهیلات به بانک برگردد با زیان همراه است. اما در این شرایط به جای اینکه بانک خود را ضررده نشان دهد، به صورت دفتری خود را بستانکار می کند. به این ترتیب بانک با تملک شرکتی که از بانک وام گرفته و نتوانسته آن را بازپرداخت نماید، در فروش این شرکت به قیمتی که در دفاتر خود بستانکار کرده ناکام می ماند زیرا ارزش واقعی دارایی که بانک به عنوان وثیقه دریافت کرده هیچ تناسبی با ارزش دفتری وام ندارد.

جناب آقای خالقی‌نیا، کارگزار محترم بورس اوراق بهادار و بورس کالا، اظهار کردند: اینکه بانک‌ها باید به سمت کارمزدی شدن گام بردارند حرف درستی است اما با توجه به حجم نقدینگی که در کشور ما وجود دارد اگر بخواهیم بانک‌ها را به سمت کارمزدی شدن ببریم قاعدتاً باید محلی برای پول‌ها بیابیم تا این پول‌ها به سمت کالاهای سرمایه‌ای اعم از طلا، ارز و مسکن که عمدتاً کاذب هستند و در اقتصاد کشور تنش ایجاد می کنند، سوق داده نشود. ایشان در ادامه فرمودند: اگر بخواهیم این امر را اجرایی کنیم، باید بازار مالی دوم

صورتجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۹

تاریخ برگزاری: ۱۰/آبان/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۰

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

اقتصاد یعنی بازار سرمایه را فعال کنیم که متأسفانه در حال حاضر مدیران این بخش از بازار سرمایه، بانکها هستند که مانع رشد بازار سرمایه می‌شوند. با وجود قدمت ۵۰ ساله بورس در کشور، بورس در میان مردم و صنعتگران جایی ندارد و این امر موجب شده که بازار سرمایه‌ای کوچک با ۷۰ تا ۸۰ میلیارد دلار داشته باشیم که کاری از پیش نمی‌برد. بنابراین اگر بتوانیم بازار سرمایه خود را توسعه و رشد دهیم، نقدینگی مردم به سمت تولید جذب می‌شود و این در حالیست که اکثر تولیدکنندگان و صنعتگران ما با مشکل نقدینگی در بخش‌های مختلف مانند سرمایه در گردش، توسعه تکنولوژی و... مواجه هستند. بنابراین تولیدکنندگان و صنعتگران ما می‌توانند از این نقدینگی بهره ببرند و این نقدینگی به جای تخریب، مشکلات را هموار سازد اما در ابتدا باید در میان مردم و صنعتگران یک آشنایی ایجاد کنیم زیرا بسیاری از افراد از این بازار ترس دارند. همچنین باید زیرساخت‌های این بازار را اصلاح کنیم، به شکلی که بتواند پذیرای سرمایه‌های بزرگ باشد. اگر بخواهیم بخشی از اقتصاد را درست کنیم باید قطعا بازار سرمایه را رشد دهیم تا بتوانیم سایر بخش‌های اقتصاد کشور را مانند بانکها ترمیم کرده و صنعت را از این نقدینگی سیراب کنیم.

سرکار خانم مهندس غفاریا مدیر عامل محترم شرکت خانه شکلات نیز اظهار کردند: بحث مهمی که در این خصوص وجود دارد نرخ ثابت بهره است. باید به این نکته توجه کرد که فعالیت‌های اقتصادی مختلف، بهره‌وری‌های متفاوتی دارد. لذا با توجه به نرخ سود متفاوتی که کسب و کارهای مختلف از فعالیت‌های تولیدی خود به دست می‌آورند نباید بانک از تمام این کسب و کارها نرخ بهره یکسانی را طلب کند. در واقع نرخ سود باید متناسب با بهره‌وری بنگاه تولیدی تعیین گردد و به این ترتیب نرخ سود بایستی شناور باشد. همچنین مدت زمان بازپرداخت وام نیز می‌تواند متفاوت تعیین گردد.

جناب آقای مهندس صفار کارشناس محترم مرکز بررسی‌ها و مطالعات اقتصادی اتاق بازرگانی فرمودند: در تمام کشورها رشد نقدینگی و پایه پولی وجود دارد اما این رشد نقدینگی لزوماً منجر به تورم نمی‌شود. بخش زیادی از تورم موجود در اقتصاد کشور به عملکرد مالی دولت و افزایش و گران شدن بسیار زیاد هزینه‌های دولت برمی‌گردد که این امر به صورت مالیات و تورم به جامعه تحمیل می‌شود. ضمن اینکه در حال حاضر ارتش عظیمی وجود دارد که از دولت منتفع می‌شوند. برای مثال بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری از بانک مرکزی وام بدون بهره دریافت کرده و اقدام به خرید اوراق مشارکت نموده‌اند.

جناب آقای نیک‌اندیش عضو محترم هیئت مدیره مجموعه رکاد نیز علت منتفع شدن گروه‌های مختلف از دولت و دریافت وام‌های کلان با نرخ بهره پایین را عدم وجود شفافیت عنوان کردند و خاطر نشان ساختند: اگر بتوانیم سازوکارهای بانکی را هوشمند کرده و از تکنولوژی‌هایی که شفافیت ایجاد می‌کنند استفاده نماییم بسیاری از مشکلات برطرف خواهد شد. باید ترسی را که نسبت به شفاف‌سازی در جامعه وجود دارد با گفتگو و برنامه‌ریزی حل کنیم. مقصر این عدم شفافیت تنها دولت نیست بلکه نهادهای اجتماعی و خصوصی نیز در این مسیر حرکتی نکرده و حمایتی را صورت نداده‌اند.

صورتجلسه کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۹

تاریخ برگزاری: ۱۰/آبان/۱۳۹۷

شماره جلسه: ۳۰

رئیس جلسه: جناب آقای مهندس باقری دبیر جلسه: سرکار خانم مهندس بصیری ساعت شروع ۷:۳۰ ساعت خاتمه: ۱۰

جناب آقای دکتر ملک‌الساداتی عضو محترم هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد نیز با اشاره به فضای اقتصاد سیاسی و اثرگذاری آن بر نظام بانکداری خاطرنشان کردند: تا زمانی که مشکلات این فضا با شفاف‌سازی حل نشود، هرگونه بحث در خصوص متغیرهای پولی بی-نتیجه خواهد بود. ایشان همچنین با اشاره به ثابت بودن نرخ سود در سال‌های گذشته عنوان کردند: پیش از ثابت شدن نرخ سود، این نرخ بسته به اینکه دولت قصد داشت از کدام بخش حمایت کند، متغیر بود. قاعده مناسب تعیین نرخ بهره در دنیا براساس میزان ریسک‌پذیری مربوط به متقاضی تسهیلات تعیین می‌شود و مشتری پر ریسک مجبور به پرداخت نرخ بهره بالاتری است. بنابراین بایستی نظام‌های اعتبارسنجی ایجاد کرده و متقاضیان وام و تسهیلات را به صورت واقعی رتبه‌بندی نماییم تا بدین ترتیب نیاز به وثیقه کم شده و نرخ بهره نیز به تناسب کاهش یابد.

در پایان جلسه جناب آقای مهندس باقری ضمن اشاره به تلاش کمیسیون‌های اتاق بازرگانی جهت اثرگذاری مطلوب در حوزه‌های میدانی مورد نیاز فعالان اقتصادی خاطرنشان کردند: ما در دو حوزه سرمایه‌گذاری و تأمین مالی، فعالیت‌های بسیاری نه تنها در بحث نظری بلکه به صورت عملی در استان انجام دادیم. اگر قرار باشد اجماعی در کشور و یا در استان برای سرمایه‌گذاری، پول ارزان، مجوز و... صورت گیرد، باید مشخص شود که به کجا تعلق بگیرد و به چه شکلی تخصیص یابد که راندمان پول سرمایه‌گذاری شده بیشتر از گذشته باشد. بنابراین بحث تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری و هدایت مناسب منابع مالی به فعالیت‌های مولد و اولویت‌دار از دغدغه‌های اصلی کمیسیون سرمایه‌گذاری است. به همین منظور ایشان خواستار تشکیل کمیته‌ای با حضور کارشناسان بانکی و حقوقی و نماینده شورای عالی بانک‌ها جهت تسهیل سازوکار اخذ تسهیلات فعالیت‌های مولد و ارزش‌آفرین شدند.

مصوبات جلسه:

تشکیل کمیته‌ای با حضور کارشناسان بانکی و حقوقی و نماینده شورای عالی بانک‌ها جهت تسهیل سازوکار اخذ تسهیلات فعالیت‌های مولد و ارزش‌آفرین

حاضرین جلسه:

آقایان: استادی، اسحاق‌آبادی، امیدفر، باقری، بهاروند، پژوم، توسلی، چشمی، حسین‌زاده، حمید حسینی، رضا حسینی، خالق‌نیا، خباز، خوشرو، دانشور، زیبایی، سلطانی، صالحی، صفار، صفای‌نیکو، عرشیان، غلامپور، کاظمی، کامیارفر، کلالی، حبیب‌اله مظفری، فرید مظفری، قاضی‌خانی، مجتهدی، ملک‌الساداتی، مهر‌آور، نوروزی، نیک‌اندیش، وطن‌پرست، یوسفی

خانم‌ها: آشفته، آقایی، بصیری، غفاریا، میرهادی‌زاده